

รายงานสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร (Situation Report) ประจำเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

๑. มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรในภาพรวมและสินค้าเกษตรที่สำคัญ

รายการ (HS Code)	ม.ค. ๖๒				ธ.ค. ๖๑	
	ปริมาณ		มูลค่า		ปริมาณ	มูลค่า
	(ตัน)	เปรียบเทียบ ม.ค. ๖๑	(ล้าน USD)	เปรียบเทียบ ม.ค. ๖๑	(ตัน)	(ล้าน USD)
สินค้าเกษตรทั้งหมด	-	-	๑๒๔.๔๗			๑๒๓.๓๕
ข้าว (1006)	๕๑,๓๓๓	๑๔%	๕๔.๔๖	๒๑%	๔๖,๐๙๑	๔๙.๗๒
ยางธรรมชาติ (4001)	๒๕,๕๔๓	๓๘%	๓๓.๗๙	๑๘%	๒๑,๐๒๔	๒๘.๔๒
กุ้งสด แช่เย็น แช่แข็ง (0306)	๑,๑๔๗	-๑๑%	๑๓.๕๖	-๖%	๑,๔๙๖	๑๗.๖๑
ดอกไม้ตัดแต่งสด แห้ง (0603)	๑๙๖	๓%	๑.๒๙	๐%	๑๙๐	๑.๓๗
ทุเรียนสด (081060)	๒๕	๐%	๐.๑๙	๑๑๑%	๒๔.๐๐	๐.๑๙

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ แทนข้อมูลจาก Foreign Agricultural Service, United States Department of Agriculture เนื่องจาก Government Shutdown ของสหรัฐฯ ทำให้ข้อมูลอัปเดตล่าช้า

๒. การค้าไทย - สหรัฐฯ ม.ค - ธ.ค. 2561

ปี ๒๕๖๑ สหรัฐฯ นำเข้าจากไทยมูลค่า ๒๘,๐๑๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นอันดับที่ ๑๖ คิดเป็นสัดส่วนการนำเข้าร้อยละ ๑.๒๖ และส่งออกไปไทยมูลค่า ๑๕,๐๙๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นอันดับที่ ๒๖ คิดเป็นสัดส่วนการส่งออกร้อยละ ๐.๗๕ โดยการค้าไทย - สหรัฐฯ มีมูลค่าทั้งสิ้น ๔๓,๑๑๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศไทยได้ดุลการค้า ๑๒,๙๑๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สินค้าที่สหรัฐฯ นำเข้าจากไทย ๕ อันดับแรก คือ อุปกรณ์ประมวลผล อุปกรณ์ไฟฟ้า ยางรถยนต์อัดอากาศ เครื่องจักรงานพิมพ์ และวงจรอิเล็กทรอนิกส์

สินค้าเกษตรไทย

สหรัฐฯ นำเข้าสินค้าเกษตรจากไทยในปี ๒๕๖๑ มีมูลค่าทั้งสิ้น ๑,๓๕๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ ๑.๓๑ คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๕ ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของประเทศไทยสู่สหรัฐฯ โดยสินค้าเกษตรสำคัญ ๑๐ อันดับแรกและรายละเอียดมูลค่าการนำเข้าดังนี้

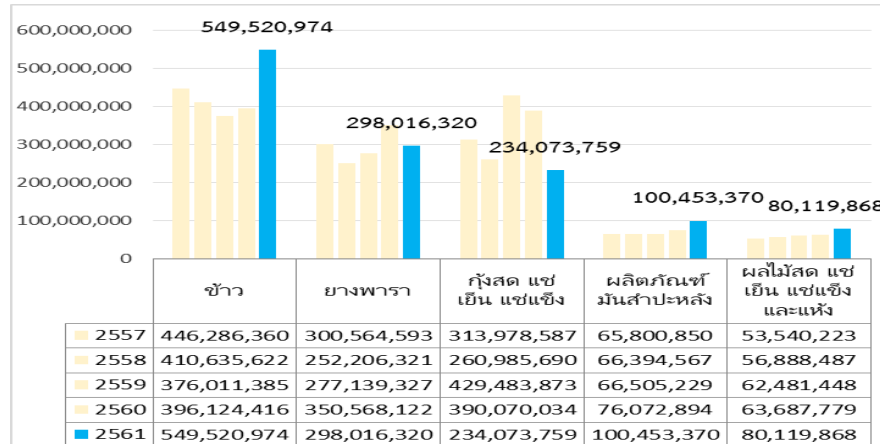
๑. ข้าวเป็นสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าการส่งออกสู่สหรัฐฯ สูงที่สุด คิดเป็นมูลค่า ๕๔๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ ๓๘.๗๒
๒. ยางพารา มีมูลค่าการส่งออก ๒๙๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ ๑๔.๙๙
๓. กุ้งสด แช่เย็น แช่แข็ง มีมูลค่าการส่งออก ๒๓๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ ๓๙.๙๙
๔. ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง มีมูลค่าการส่งออก ๑๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ ๓๒.๐๕
๕. ผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็งและแห้ง มีมูลค่าการส่งออก ๘๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ ๒๕.๘๐
๖. เนื้อมีผลสด แช่เย็น แช่แข็ง มีมูลค่าการส่งออก ๒๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ ๖.๒๗
๗. ปลาหมึก มีชีวิต สด แช่เย็น แช่แข็ง มีมูลค่าการส่งออก ๒๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ ๑๗.๙๗
๘. กล้วยไม้ มีมูลค่าการส่งออก ๒๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ ๖.๐๑
๙. เมล็ด ผลและสเปร์ ชนิดที่ใช้ในการเพาะปลูก มีมูลค่าการส่งออก ๑๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ ๒๐.๔๘
๑๐. เมล็ดมะม่วงหิมพานต์ มีมูลค่าการส่งออก ๑๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ ๗.๑๗

แนวโน้มการส่งออกสินค้าเกษตร ๕ อันดับแรกที่สหรัฐฯ นำเข้าจากไทยย้อนหลัง ๕ ปี

๑. ข้าว มูลค่าการนำเข้าข้าวจากไทยสู่สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ๓ ปี ติดต่อกันตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ โดยในปี ๒๕๖๑ มีการขยายตัวกว่าปีก่อนถึงร้อยละ ๓๘.๗๒

๒. ยางพารา สหรัฐฯ นำเข้ายางพาราจากไทยมูลค่า ๒๕๒ - ๓๕๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี โดยปี ๒๕๖๐ เป็นปีที่มีการนำเข้ายางพาราไทย สูงสุดในรอบ ๕ ปี ซึ่งเป็นการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ๓ ปี ติดต่อกันตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐
๓. กุ้งสด แช่เย็น แช่แข็ง สหรัฐฯ นำเข้าสินค้ากุ้งจากไทยเป็นอันดับ ๓ มีมูลค่า ๒๓๔ - ๔๒๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี ปี ๒๕๖๑ เป็นปีที่มี มูลค่าการนำเข้ากุ้งไทยต่ำสุดในรอบ ๕ ปี สาเหตุจากปริมาณการส่งออกที่ลดลงกว่าร้อยละ ๓๐ และการขยายการตลาดของประเทศคู่แข่ง อย่างประเทศอินเดีย และอินโดนีเซีย
๔. ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง สหรัฐฯ มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา มีมูลค่าการ นำเข้า ๖๕ - ๑๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี คิดเป็นการเติบโตถึงร้อยละ ๕๔
๕. ผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็งและแห้ง เป็นสินค้าอีกกลุ่มหนึ่งที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในสหรัฐฯ มีมูลค่าการนำเข้า ๕๓ - ๘๐ ล้านดอลลาร์ สหรัฐฯ ต่อปี คิดเป็นการเติบโตถึงร้อยละ ๕๑ เมื่อเทียบกับ ๕ ปีที่ผ่านมา

ภาพแสดงมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรไทย ๕ อันดับแรก ระหว่างปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

๓. ประเด็นปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรของไทย และแนวทางการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรของไทย

๓.๑ ทูเรียน ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบายส่งเสริมช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนและขยายตลาดทุเรียนไทยในต่างประเทศนั้น สปช.ต.ช. ได้หารือประเด็นความน่าจะเป็นของการนำเข้าทุเรียนสดในตลาดสหรัฐฯ ร่วมกับ บริษัทผู้ค้าไทยรายใหญ่ของฝั่งตะวันออก (East Coast) ทราบว่า ผู้บริโภคชาวเอเชีย (โดยเฉพาะชาวไทยและจีน) ให้ความสนใจสั่งซื้อสินค้าทุเรียนสดโดยเฉพาะพันธุ์หมอนทองของไทย เนื่องจากมีคุณภาพดี มีกลิ่นไม่แรง เนื้อสีทอง และรสชาติกลมกล่อม โดยการนำเข้าในแต่ละครั้งจะมีจำนวนประมาณ ๕๐๐ - ๑,๐๐๐ ลูก และต้องมีการจองล่วงหน้า นอกจากนี้ ผู้นำเข้ามักประสบปัญหาด้านการขนส่งเนื่องจากผลไม้มีกลิ่นแรง ดังนั้น บางสายการบินจะไม่รับขนส่งทุเรียนเพื่อตัดปัญหา อย่างไรก็ตาม ผู้นำเข้าแก้ปัญหาดังกล่าวโดยการห่อบรรจุภัณฑ์อย่างมิดชิดด้วยกล่องโฟม ห่อเพิ่ม ๓ ชั้น ประกอบด้วยฟิล์ม กระดาษคาร์บอน (เพื่อดูดกลิ่น) และกระดาษธรรมดาก่อนบรรจุ และระบุแจ้งว่าเป็นสินค้าผลไม้สด (Fresh Fruit) แทนการใช้คำว่าทุเรียน (Durian) ทั้งนี้ การนำเข้าทุเรียนสดจะสามารถทำได้ในช่วงฤดูร้อนของไทยเนื่องจากสินค้ามีเพียงพอและสามารถปันส่วนเพื่อการส่งออกไปยังสหรัฐฯ ได้

ข้อสังเกต ปัญหาที่ผู้นำเข้าประสบ ได้แก่ สินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานไทยมีปริมาณจำกัด และ/หรือไม่ทราบแหล่งซื้อหา ดังนั้น หากกระทรวงฯ สามารถจัดส่งรายชื่อสวนและผู้ส่งออกทุเรียนที่ได้มาตรฐานและได้รับการรับรองคุณภาพจากกระทรวงฯ ให้กับบริษัทที่สนใจ สปช.ต.ช. คาดว่า น่าจะเป็นหนทางช่วยเปิดตลาดทุเรียนในสหรัฐฯ ได้เพิ่มมากขึ้นและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐมนตรีฯ ที่ต้องการให้หาตลาดใหม่สำหรับทุเรียน ที่คาดว่าจะมีการลั่นตลาดในปี ๒๕๖๓

๓.๒ การใช้ฉลากบรรจุภัณฑ์ สปช.ต.ช. ทำการสำรวจตลาดสินค้าอาหารนำเข้าของไทย ในเบื้องต้นพบว่า ผู้ประกอบการ/ผู้นำเข้ายังไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายการใช้ฉลากของสหรัฐฯ ได้อย่างถูกต้อง เช่น สินค้าอาหารประเภทเดียวกันแต่ผลิตโดยผู้ผลิตคนละบริษัท แต่ใช้ฉลากแสดงข้อมูลส่วนประกอบ/สารอาหารที่มีข้อมูลเหมือนกัน เห็นได้ว่า ผู้นำเข้าอาจดำเนินการพิมพ์ฉลากตามที่สหรัฐฯ กำหนดและใช้ฉลากชุดดังกล่าวแปะบนสินค้าประเภทเดียวกัน โดยไม่ได้คำนึงถึงส่วนประกอบและสารอาหารที่แท้จริงของแต่ละผลิตภัณฑ์ ซึ่งหากองค์การอาหารและยาสหรัฐฯ และเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสินค้า ปฏิบัติการตรวจสินค้านำเข้าอย่างเข้มงวด สินค้าอาหารนำเข้าของไทยอาจถูกแจ้งเตือน และ/หรือ ปฏิเสธสินค้านำเข้าเนื่องจากปัญหาการแสดงข้อมูลบนฉลากตามความจริง

ข้อสังเกต จากการสำรวจสถิติการปฏิเสธ พบว่าในปี ๒๕๖๑ สินค้าไทยถูกปฏิเสธการนำเข้าทั้งสิ้น ๓๙ ครั้ง ได้แก่ ๑. สินค้าประมง (Fisheries products) ถูกปฏิเสธ ๑๑ ครั้ง เนื่องจากสีของฉลากไม่ถูกต้อง การให้ข้อมูลส่วนประกอบไม่ถูกต้อง ไม่ระบุสารก่อภูมิแพ้ ๒. สินค้าอาหารถูกปฏิเสธ ๑๔ ครั้ง เนื่องจากการใช้ส่วนผสมอาหารที่ไม่ได้รับอนุญาต ๓. สินค้าเครื่องดื่มถูกปฏิเสธ ๑๒ ครั้ง เนื่องจากไม่ระบุรายละเอียดของบริษัทผู้ผลิต และข้อมูล Trans Fat ๔. สินค้าผลไม้แปรรูปถูกปฏิเสธ ๒ ครั้ง เนื่องจากใช้ส่วนผสมอาหารที่ไม่ได้รับอนุญาต และขาดฉลากแสดงข้อมูลโภชนาการ ซึ่งเมื่อ USDA ประกาศปฏิเสธการนำเข้า (import refusal) สินค้าล็อตดังกล่าว จะส่งผลให้สินค้าล็อตนั้น ๆ ไม่สามารถนำเข้าจำหน่ายในตลาดสหรัฐฯ ได้และส่งผลให้ผู้ประกอบการ/ ผู้นำเข้าเสียรายได้ ในขณะที่ ผู้จำหน่ายในสหรัฐฯ ขาดความมั่นใจในคุณภาพของสินค้าไทย

๔. สถานการณ์ด้านการเกษตรหรือเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร ที่สำคัญของสหรัฐฯ

๔.๑ ความคืบหน้าสถานการณ์การค้าจีน - สหรัฐฯ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เจ้าหน้าที่สหรัฐฯ แถลงการณ์ว่า การเจรจาทางการค้าระหว่างจีน - สหรัฐฯ มีความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง และมีความพยายามที่จะหาข้อยุติสงครามการค้า (trade war) ของสองประเทศก่อนวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันสุดท้าย (deadline) ที่ประธานาธิบดีทรัมป์ กำหนดขึ้นภาษีมูลค่า ๒๐๐ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม ประธานาธิบดีทรัมป์ได้กล่าวว่า จะพิจารณาเลื่อนกำหนดเวลาการขึ้นภาษีออกไปหากมีแนวโน้มว่าจะสามารถหาข้อสรุปการเจรจาได้ โดยประเด็นที่ยังต้องทำการเจรจา เช่น ประเด็นการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีของจีนเพื่อการแข่งขันกับตะวันตก ระเบียบและมาตรฐานในสาขาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี การสนับสนุนการลงทุนของภาครัฐ (government-subsidized investments) ในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง เป็นต้น ทั้งนี้ ยังไม่มีการหยิบยกประเด็นที่ซับซ้อน (deep issues) ขึ้นพิจารณา¹

ข้อสังเกต แม้สหรัฐฯ ให้ความเห็นว่า การเจรจาร่วมกันกับจีนเป็นไปอย่างราบรื่นและไม่น่าจะมีปัญหาตามมาในอนาคต สปช.ดี.ซี. จะยังคงติดตามข่าวสารต่อไป เนื่องจากประธานาธิบดีทรัมป์ มีวิสัยทัศน์และบุคลิกที่ยากต่อการคาดการณ์

๔.๒ ความคืบหน้าการเปิดตลาดส้มโอ สปช.ดี.ซี. ติดตามความก้าวหน้าการขอเปิดตลาดส้มโอของไทยเพื่อนำเข้าจำหน่ายในสหรัฐฯ กับ ดร. Prakash K. Hebbar ตำแหน่ง Trade Director, Animal and Plant Health Inspection Service (APHIS) และ ดร. Jill S. Wallace ตำแหน่ง Deputy Director, Eastern Hemisphere Issues กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ ได้กล่าวว่า การเปิดตลาดส้มโอน่าจะสัมฤทธิ์ผลภายในปี ๒๕๖๒ นี้ เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนระเบียบใหม่ ทำให้ต้องมีขยายเวลาการอนุญาตนำเข้าออกไป จากเดิมคาดการณ์ว่าการอนุญาตนำเข้าจะแล้วเสร็จภายใน ปี ๒๕๖๑

ความเดิม สปช.ดี.ซี. ร่วมกับกรมวิชาการเกษตรยื่นเสนอขอเปิดตลาดส้มโอสดจากประเทศไทยสู่ประเทศสหรัฐฯ ต่อหน่วยงาน APHIS ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และ APHIS ได้ลงประกาศเสนอกฎระเบียบ (Proposed Rules: Federal Register, Vol. 83, No. 61, Thursday, March 29, 2018, pages 13433-13436) เพื่อเปิดรับฟังความคิดเห็นสาธารณะของการอนุญาตนำเข้าผลไม้ดังกล่าว ซึ่งหากไม่มีข้อคิดเห็นที่โต้แย้งการออกกฎระเบียบอย่างมีนัยสำคัญ ส้มโอสดของไทยจะได้รับอนุญาตนำเข้าสู่ประเทศสหรัฐฯ ภายในปี ๒๕๖๑

๕. เรื่องอื่นๆ

การหารือภายใต้กรอบความตกลงด้านการค้าและการลงทุนไทย - สหรัฐฯ (Trade and Investment Framework Agreement: TIFA)

สปช.ดี.ซี. มีกำหนดการประชุม TIFA ร่วมกับสำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ประจำกรุงวอชิงตัน และ สำนักงานคณะผู้แทนการค้าสหรัฐฯ (U.S. Trade Representative: USTR) ในวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ โดยมีประเด็นการพิจารณาเรื่องความปลอดภัยการนำเข้าผลิตภัณฑ์สุกรของสหรัฐฯ สู่ประเทศไทย ทั้งนี้ สหรัฐฯ ได้เคยแจ้งว่าจะทำการพิจารณาตัดสิทธิ GSP ที่ให้แก่ไทย ในกรณีที่ไทยไม่อนุญาตให้สหรัฐฯ นำเข้าผลิตภัณฑ์สุกรเนื่องจากเห็นว่าไม่มีการให้ความเป็นธรรมทางการค้าระหว่างประเทศ และสหรัฐฯ ได้ทำการทบทวนสิทธิ GSP เปลี่ยนแปลงอัตราภาษีอากรขาเข้ากับสินค้าของไทย ๑๑ รายการโดยให้มีผลใช้บังคับวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ทั้งนี้ รายการสินค้าเกษตรที่ถูกตัดสิทธิในครั้งนี้ เป็นไปตามเกณฑ์ของสหรัฐฯ ในรายการสินค้าที่มีส่วนแบ่งการตลาดในสหรัฐฯ มากกว่าร้อยละ ๕๐ และเป็นการพิจารณาทบทวนประจำปี นอกจากนี้ จากสถิติมูลค่าการนำเข้าแสดงให้เห็นว่าสินค้าเหล่านี้เป็นที่ต้องการและได้รับความนิยม แม้จะถูกตัดสิทธิ GSP ในปี ๒๕๕๙ ที่ผ่านมาก็ยังไม่ได้รับการลดหย่อนอัตราอากรขาเข้า แต่ยังสามารถรักษาส่วนแบ่งตลาดในปี ๒๕๖๐ ได้ อยู่ที่ร้อยละ ๕๙ ถึง ๘๘

¹ <https://www.nytimes.com/2019/02/15/business/trump-china-us-trade.html>

ข้อสังเกต ภายหลังจากการตัดสิทธิ์ดังกล่าว ยังไม่ปรากฏข้อมูลว่า ธุรกิจของไทยได้รับผลกระทบจากการตัดสิทธิ์ดังกล่าว โดยเฉพาะธุรกิจนำเข้า-ส่งออกกล้วยไม้ไทยซึ่งจากการสอบถามบริษัทผู้นำเข้ากล้วยไม้รายใหญ่ของไทยรับทราบว่าไม่ได้รับผลกระทบจากมาตรการดังกล่าวแต่อย่างใด